

ОТЧЕТ

за изпълнение на мерките, заложи в Общинската програма за опазване на околната среда на територията на община Горна Оряховица през 2022 година

Опазването на околната среда е един от глобалните проблеми, който стои пред човечеството. Публикуваните данни на Европейската агенция за околна среда (ЕАОС), показват, че въпреки бавните подобрения, замърсяването на въздуха продължава да превишава допустимите норми и не се изпълняват насоките на Европейския съюз и Световната здравна организация. Замърсяването на въздуха продължава да води до рискове за здравето на човека и за околната среда. Необходимо е да се предприемат действия, относно опазване и съхраняване на природните дадености, контрол и управление на факторите, които увреждат и замърсяват планетата, съхраняване на биологичното разнообразие, запазване на дивата флора и фауна, намаляване емисиите на парникови газове. Тези действия се предприемат на национално, регионално и местно ниво.

За опазване чистота на гр. Горна Оряховица и населените места, за съхраняване на природните дадености и за по-чист въздух, община Горна Оряховица изпълнява мерки, заложи в общинските програми, спазващи изискванията на Българското и Европейско законодателство.

I. Мерки, насочени към подобряване качеството на атмосферния въздух.

Общински съвет Горна Оряховица с Решение №414 от Протокол №20/25.02.2021 е приел **Програмата за управление и подобряване качеството на атмосферния въздух**. Изпълнение на мерките, заложи в програмата, ще доведе до привеждане стойностите на ФПЧ в съответствие с нормативните изисквания.

1. Рехабилитация на пътна, улична и тротоарна мрежа и подобряване облика на населените места на територията на община Горна Оряховица.

1.1. Извършен текущ ремонт на уличната мрежа в гр. Горна Оряховица: ул."Иван Вазов", ул."Бунар Хисар", ул."Г.С.Раковски", ул. "Маню Тодоров", "Теменуга", ул."Филип Тотю", ул."Милян Камък", „Люлин“, „Родопи“, „Пирот“, „Цар Освободител“, „Св.Княз Борис I“, „Въстаническа“, „Бистрица“, „Беласица“, „Трапезица“, „Хан Крум“, „Божур“, „Радецки“, „Черни връх“, „Родопи“, „Сидер войвода“, ул."Антон Страшимиров" и кръстовището между улиците „Ангел Кънчев“ и „Младост“.

Общо - 16 122,21 кв.м.

1.2. Извършен текущ ремонт на уличната мрежа в населените места на общината.

За с.Правда - ул."Черни връх", ул."Раховец", ул."Трапезица" и ул."Марица" - **общо 464,05 кв.м.**

За с.Янтра - ул."Георги Измирлиев" - **493,85 кв.м.**

За с.Крушето - ул."Бор" - **92,25 кв.м.**

За с.Писарево - ул."Кирил и Методий" и ул."Ал.Стамболийски" - **общо 384,18 кв.м.**

За с.Г.Д.Тръмбеш - ул."Ивайло" и ул."Д. Тръмбешки" - **общо 386 кв.м.**

За с.Върбица - ул."Марко Марков" - **462,43 кв.м.**

За с.Г.Г.Тръмбеш - ул."Христо Ботев" - **262,48 кв.м.**

За с.Стрелец - ул."Кирил и Методий" - **164,6 кв.м.**

За с.Паисий - ул."Първа" и ул."Пета" - **общо 164,6 кв.м.**

1.3. Изграждане и реконструкция на тротоари.

Работници от ОП„Поддръжка пътища, инфраструктура и озеленяване” са извършили ремонт на общо 120 кв.м. тротоар по ул.“Георги Измирлиев“ с цел намаляване източниците на уличен прах и наноси.

2. Благоустройство и залесяване на общински терени и подобряване облика на гр. Горна Оряховица и населените места на територията на общината.

На територията на гр. Горна Оряховица работници от Общинско предприятие „Поддръжка пътища, инфраструктура и озеленяване” са засадили 15222 бр. растения по време на лятното зацветяване и 12335 бр. по време на пролетното, както и следните дървесни видове по улици: ул.“Ангел Кънчев“ – 1 бр.явор, ул.“Младост“ – 7 бр. явор, ул.“19-ти февруари“ – 2 бр. червенолистна слива, ул.“Георги Измирлиев“ – 2 бр. червенолистна слива, ул.“Св.Княз Борис I“ - 3 бр. кълбовиден явор, 7 бр. японска вишна и 5 бр. гонкобилоба и в парк „Никола Петров“ - 3 бр. липа. В двора на общината са засадени 3 бр. флокс и 1 бр. индийски люляк, а в двора на килийното училище - 1 бр. върба и 45 бр. храсти лигуструм.

3.Поддържане чистота на местата за обществено ползване.

Дейността метене и миене на уличната мрежа в града се извършва от Общинско предприятие „Поддръжка пътища, инфраструктура и озеленяване” (ППИиО) по определен график, който се актуализира всяка година, в зависимост от замърсяването на уличната мрежа. През 2022г. в дейността машинно **метене** на обществени територии и уличната мрежа са извършени 201 бр.машиносмени, а за дейността **миене** – 124 бр. машиносмени.

4.Почистване на дъждоприемни шахти.

През изминалата година във връзка с ежегодната профилактика на отводнителни шахти за повърхностни води, работници от Общинско предприятие „ППИиО” са извършили почистване на 75/седемдесет и пет/бр. шахти по улиците в града.

5.Контрол на замърсяването около строителни обекти.

За недопускане замърсяване на атмосферния въздух от строежите и почистване на строителните площадки и прилежащите към тях терени, през 2022г. служители на общинска администрация са извършили 13 бр. проверки на място и са съставени констативни протоколи.

6. Газификация на домакинствата.

През 2022 година 36 бр. домакинства са преминали към отопление с природен газ в гр.Горна Оряховица.

7.Поетапна подмяна на старите и неефективни стационарни индивидуални и многофамилни горивни устройства на твърдо гориво с нови и модернизирани, отговарящи на изискванията на Регламента за екодизайн.

В рамките на проект „Подобряване качеството на атмосферния въздух в община Горна Оряховица чрез подмяна на отоплителни устройства на твърдо гориво с алтернативни форми на отопление“ през 2022 г. са подадени 1585 бр. заявления от граждани. Всички домакинствата са посетени от технически екип за оглед, в резултат на който са одобрени общо 1315 бр. за доставка на уреди за отопление на пелети, природен газ или ток.

Изпълнени са всички дейности от Етап 1 на проекта, а именно:

- Организация и управление и мерки за информация и комуникация;
- Проучване нагласите на населението, използващи дърва и въглища за отопление;
- Организиране и провеждане на разяснително-образователна кампания;
- Изготвяне на визия за подхода за подмяна на отоплителните устройства на твърдо гориво;
- Разработване на механизъм за приоритетност на инвестициите в санирани сгради;
- Разработване на механизъм, отчитащ приходите от предаването на заменените отоплителни устройства;
- Обследване на място чрез посещения в домакинствата и изготвяне на анализи;
- Изготвяне на средни/пределни цени за единица продукт за различните алтернативни форми на отопление;
- Изготвяне на документация за обществени поръчки;
- Изготвяне на проектно предложение за втори етап на проекта.

8.Реализиране на благоустройствени проекти, свързани с подобряване на ВиК инфраструктурата на общината, имащи отношение към подобряване качеството на въздуха.

През годината продължиха строително-монтажните работи на Обект: „Допълнително водоснабдяване и реконструкция на съществуващи водопроводи в с. Г.Д.Тръмбеш, община Г.Оряховица от ВиК „Йовковци“. Положените тръби са с дължина 3525 м за довеждащ водопровод и 840 м за напорен водопровод. Дължината на положените тръби общо за Главен клон 1 и Главен клон 2 са 1689 м, като са направени и 56 бр. сградни отклонения.

През 2022г. са стартирали строително монтажните работи на Обект: „Изграждане на канализация по улици в гр. Долна Оряховица, община Горна Оряховица“. Средствата са от Предприятието за управление дейностите по опазване на околната среда. За една година са изградени 1873 м канализация с 42 бр. ревизионни шахти и 86 бр. сградни канализационни отклонения.

9. Реализация на проекти, имащи отношение към подобряване качеството на атмосферния въздух.

През 2022 година стартираха дейностите по проект „Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“, който се финансира по програма „Опазване на околната среда и климатичните промени“ на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014-2021 г. Проведени са обществени поръчки и са сключени договори с изпълнители за „Разработване на план за борба с климатичните изменения“ и за „Проектиране, доставка и монтаж на покривна фотоволтаична система за сградата на община Горна Оряховица“. В рамките на проекта 30 бр. общински служители преминаха обучения за Планиране на мерки за смекчаване и адаптиране към климатичните промени, включително за редуциране на емисиите на парникови газове

и действия при екстремни климатични събития.

II. Екологосъобразно управление на отпадъците.

Регионалната програма за управление на отпадъците е приета с Решение №706 от Протокол №37/24.02.2022г. на Общински съвет Горна Оряховица и цели устойчиво развитие на всички общини в регион Велико Търново, постигане на целите по управление на отпадъците, предотвратяване на образуването им и намаляване тяхното въздействията върху околната среда.

1.Изпълнение на мерки, заложи в Регионална програма за управление на отпадъците.

През изминалата 2022г са изпълнени следните мерки от Програмата:

1.1.Осигуряване на съдове за събиране на битови отпадъци – контейнери, кофи и др.

Със средства от общинския бюджет са закупени 20 бр. пластмасови контейнера тип „Бобър“, с които са подменени стари и амортизирани контейнери в гр.Горна Оряховица.

1.2.Разделно събиране на неопасни битови отпадъци.

- **Събиране на неопасни битови отпадъци и транспортирането им до депа или други инсталации и съоръжения за оползотворяване или обезвреждане.**

На територията на община Горна Оряховица дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци се извършва от фирма „Глобъл Клинър“ ООД. Честотата на обслужване на съдовете се извършва по райони, съгласно утвърден график и Заповед на Кмета на общината.

През 2022 година на Регионална система за управление на отпадъците в регион Велико Търново /за общините В.Търново, Г.Оряховица, Елена, Лясковец, Златарица и Стражица/, в землището на с. Шереметя, общ. В.Търново са транспортирани общо 12799,4 т смесени битови отпадъци. От тях след сепариране са предадени 957 т за рециклиране, за компостиране - 6815,02 т и 192, 06 т като модифицирано гориво.

- **Разделно събиране на биоразградими зелени отпадъци и предаването им за компостиране.**

На територията на населените места в общината са разположени контейнери за зелена маса, които се обслужват по график от ОП ”ППИиО”. Зелените отпадъци на територията на града се извозват от „ГЛОБЪЛ КЛИНЪР” ООД. За изминалата година разделно събраните и транспортирани до Регионалното депо зелени отпадъци са 2704,02 т.

През 2022 година община Горна Оряховица е сключила с „Кроношпан България“ ЕООД Меморандум за сътрудничество в областта на оползотворяване на дървесни отпадъци. До края на месец декември на фирмата са предадени за оползотворяване общо 25,64 т отпадъци, генерирани от дейността на ОП ”ППИиО”.

- **Разделно събиране на отпадъци от опаковки – хартия и картон, пластмаса и стъкло.**

Община Горна Оряховица има сключен договор с фирма „Еко Партнърс България” АД за разделно събиране на отпадъци от опаковки. През 2022 година са разположени зелени контейнери и в селата Върбица и Писарево. Така общия брой на разположените съдове е 122 бр. жълти контейнери (1700л) за отпадъци от хартия и картон, пластмаса и метал и 122 бр. зелени контейнери (1700л) за отпадъци от стъкло, които са разположени в гр.Горна Оряховица, гр.Долна Оряховица, с.Драганово,

с.Първомайци, с.Поликрайще, с.Върбица и с.Писарево и се обслужват по определен график.

През изминалата година от цветните контейнери са събрани и предадени за рециклиране следните количества отпадъци от:

Хартиени и картонени опаковки – 30 т

Пластмасови опаковки – 18,3 т

Метални опаковки – 0, 27 т.

Стъклени отпадъци – 21 т.

1.3.Организиране на разделно събиране на опасни битови отпадъци и предаването им за оползотворяване и обезвреждане.

През 2022г. община Горна Оряховица организира събиране на следните опасни битови отпадъци:

- **Разделно събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО).**

На площадката на „ТРАНСИНС ТЕХНОРЕЦИКЛИРАЩА КОМПАНИЯ” АД, с която община Горна Оряховица има сключен договор през изминалата година са предадени общо **1400 кг** ИУЕЕО.

- **Разделно събиране на излезли от употреба гуми /ИУГ/.**

Количеството предадени излезли от употреба гуми на фирма „ТРАНСИНС АВТОРЕЦИКЛИРАЩ КОНСОРЦИУМ” АД през изминалата година е **9520 кг**.

- **Осигуряване на мобилни пунктове за събиране на опасни отпадъци от домакинствата.**

Община Горна Оряховица организира всяка година съвместно с фирма „ТРАНСИНС ТЕХНОРЕЦИКЛИРАЩА КОМПАНИЯ” АД, кампания за събиране на опасни отпадъци - гуми, батерии и електрическо и електронно оборудване. За улеснение на гражданите отпадъците се събират от домовете им в последната събота на месец ноември по предварителна заявка.

1.4.Разделно събиране на излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС).

Дейностите по събиране, транспортиране, съхраняване и разкомплектоване на излезли от употреба МПС на територията на общината се изпълняват от „МАКСИМА 2008” ЕООД. През 2022 година са установени 19 бр.автомобили, на които не е заверен знака за технически преглед за повече от 3 месеца. Съгласно чл.36 от Наредбата за управление на отпадъците на територията на община Горна Оряховица на всички установени излезли от употреба МПС са поставени стикери с предписание за премахването им. Същите са премахнати от собствениците в определения срок.

1.5.Закриване и рекултивация на общинско депо за твърди битови отпадъци.

През 2022 година е извършена втората част от предвидената 3-годишна биологична рекултивация на закритото общинско депо за битови отпадъци в местност „Бабенец“, землище с. Първомайци. Средствата са от натрупаните отчисления по чл.60 от Закона за управление на отпадъците.

1.6.Информирание на обществеността относно управление на отпадъците.

И през 2022 година общинска администрация продължи да актуализира на интернет страницата на общината регистъра на площадките за събиране и оползотворяване на различните видове отпадъци. Чрез дигитални, плакати и листовки редовно се осведомяват гражданите за изпълняваните от общината проекти, както и за

предстоящи кампании за събиране на опасни отпадъци от бита – ИУЕЕО, ИУГ, НУБА и др.

1.7.Изпълнение на решенията на общото събрание на регионалното сдружение за управление на отпадъците в регион Велико Търново.

И през 2022 година Община Горна Оряховица продължи участието си в Регионално сдружение за управление на отпадъците в регион Велико Търново. През изминалата година сдружението сключи Договор за изготвяне на морфологичен анализ на състава и количеството на битовите отпадъци, образувани на територията на РСУО - Велико Търново. Одобрен е проекта за изграждане на втора клетка на Регионалното депо в с. Шереметя и тече процедура за избор на изпълнител.

1.8.Предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и организиране почистването на нерегламентирани сметища.

Във връзка с издадено предписание от РИОСВ – Велико Търново през годината е извършено почистване на нерегламентирани замърсявания в гр.Горна Оряховица, пътят, водещ до стадиона на кв.“Калтинец“ и пътят, преминаващ под бившето Сержантско училище. Почистени са и нерегламентирано изхвърлени отпадъци в землището на гр.Г.Оряховица - черен път, водещ до бенд на река Янтра, представляващ отбивка от пътя Г.Оряховица-Д.Оряховица, в землището на с.Първомайци – пътя за Триажна гара и пътя в местност „Бабенец“, водещ до старото общинско депо за отпадъци. Събраните отпадъци са извозени до Регионалното депо в с.Шереметя, а предписанието е отчетено като изпълнено с Протокол №УО-ИМ-57/18.10.2022 г. на РИОСВ-В.Търново.

1.9.Изменение и допълнение на съществуващи общински програми и наредби, съобразени с националното и европейско законодателство.

През 2022 година общинска администрация разработи изцяло нов Проект на Наредба за управление на отпадъците на територията на община Горна Оряховица. Проектът е приет на първо четене от Общинския съвет с Решение №946 от Протокол №54/22.12.2022 г. и на второ четене с Решение №979 от Протокол №56/26.01.2023 г.

III. Намаляване на шумовото замърсяване.

Регионална здравна инспекция (РЗИ) – Велико Търново извърши през 2022 година мониторинг и изготви оценка на шумовото натоварване в град Горна Оряховица.

В пунктовете за контрол на шума оценката се изготвя съобразно характеристиките на всеки пункт и пътния участък – вид и състояние на пътното покритие, наклон на улицата, етажност, застрояване, брой на пътните платна, разделителна ивица на пътя, озеленяване, интензивност на движение и структура на потока на моторни превозни средства.

Броят на пунктовете за наблюдение, тяхното разположение и разпределение се определят, съгласно методика, утвърдена от Министъра на здравеопазването.

От проведените 81 бр. измервания на уличен шум, 52 бр. са със стойности над хигиенната норма. Осредненото средногодишно еквивалентно ниво на шума е 63,99 дБ, а броят на преминалите за един час автомобили е 451.

През 2022 година най-високи еквивалентни нива на шума са установени в пунктовете на ул.”Св.Княз Борис I”№26, ул.”Маню Тодоров”№9 и ул.”Отец Паисий”№63. Най-ниско ниво на шум е измерено в пункта, разположен на ул.”Цар Освободител”№111.

Обобщения анализ на резултатите от измерванията на шума през 2022 година, в сравнение с предходната 2021 година показва следната динамика:

- Запазва се осредненото еквивалентно ниво на шума – 63,99 дБ за 2022г. и 64,71 дБ за 2021 година.

- Не са регистрирани нива на шума във високите диапазони 73-82дБ .

- Измерените еквивалентни нива на шума в наблюдаваните пунктове, разположени на територии с промишлени източници на шум не надвишават граничните стойности на нивата на шума.

- Интензивността на автомобилното движение намалява от 477 МПС/час за 2021 г. на 451 МПС/час за 2022 г.

IV.Повишаване ангажираността, екологичното самосъзнание и привличане на обществеността за опазването на околната среда на територията на община Горна Оряховица.

След две годишно прекъсване заради Ковид пандемията, на 08.10.2022г. в обновения парк „Градска градина” се проведе семейният празник „ФАМИЛАТЛОН”, който е празник на знанието, забавлението и спорт за цялото семейството. Отново стотици родители и деца се забавляваха заедно в деветото издание на ФАМИЛАТЛОН в Горна Оряховица.

Празникът се организира от Община Горна Оряховица, Сдружение „Горнооряховски младежки парламент”, Общинско предприятие „Младежки дейности, спортни имоти и прояви“, с подкрепата на Исторически музей, Общинска библиотека, Художествена галерия „Недялко Каранешев“, СКТМ „Локомотив 50“, ВК „Импулс“, ТК „Инвикта“ и sportuvam.info. Участниците в деветото издание на ФАМИЛАТЛОН в Горна Оряховица тази година имаха възможността да преминат през десет творчески и спортни ателиета, разположени в парка. Станалият традиционен за града семеен празник както винаги имаше много спорт и забавления.

И през изминалата година Община Горна Оряховица се включи в инициативата на „bTV Media Group“, „Да изчистим България заедно“, която е част от проект „Добрият пример”- Подай ръка на природата. Инициативата се проведе на 17 септември (събота). Общинска администрация раздаде чували и ръкавици на желаещите граждани да участват в инициативата. Различното тази година беше, че не се посочваха определени замърсени терени, а гражданите имаха възможност да почистят забелязаните от тях места с натрупани отпадъци, както и да почистят междублоковите пространства около жилищните им сгради. Събраните **4 820 кг** отпадъци бяха извозени до Регионалното депо в с. Шереметя.

През 2022 година продължи изпълнението на дейностите по демонстрационен проект в областта на управление на отпадъците, с наименование “Община Горна Оряховица работи за общество с нулеви отпадъци”. С цел предотвратяване образуването на отпадъци от пластмасови изделия за еднократна употреба в общинските училища се проведеха спортни състезания. На участниците бяха предоставени метални бутилки за многократна употреба. При реализиране на дейности за подготовка за повторна употреба на отпадъци от текстилни облекла на територията на гр.Горна Оряховица бяха разположени 4 бр. контейнери за събиране на текстилни отпадъци. До края на 2022 година в контейнерите са събрани общо 10 т отпадъци.

V.Заклучение

И през 2022 година Община Горна Оряховица отбелязва напредък в подобряване качеството на атмосферния въздух. Данните от Автоматичната измервателна станция в

града показват понижение на броя на дните с превишение на концентрацията на фини прахови частици(ФПЧ10) - 36 бр. дни, срещу 38 бр. за 2021 година. Отчетената средногодишна концентрация 31,27 микрограма на 1куб.м. въздух, при норма 40 микрограма. Очакванията са през настоящата година с изпълнение на дейностите по проект **„Подобряване качеството на атмосферния въздух в община Горна Оряховица чрез подмяна на отоплителни устройства на твърдо гориво с алтернативни форми на отопление“** окончателно да се постигнат нормите за ФПЧ в действащото в България законодателство.

През последните десетилетия светът заговори за изменението на климата на земята, следствие увеличаване емисиите на парникови газове в атмосферата. Глобалното затопляне е все по-голям проблем, тъй като се повишават нивата на въглероден диоксид, което води до повишаване на температурата на околната среда. Човекът, в процеса на своето развитие уврежда природната среда с цялата си икономическа дейност и с начина си на живот. С изпълнението на дейностите по проект **„Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“** община Горна Оряховица ще даде своя принос за смекчаване на ефекта върху околната среда.